

MUSTAFA KEMAL NİÇİN SOSYAL DEMOKRAT DEĞİLDİ?

Aydınlık Gazetesi, 11 Nisan 2015

Yıldırım Koç

Türkiye'nin milli demokratik devrimi, dünyada sosyal demokrat anlayış ve örgütlenmelerin bölündüğü dönemde Mustafa Kemal'in önderliğinde gelişti. Mustafa Kemal, dünyadaki gelişmeleri yakından izliyordu. Emperyalist ülkelerdeki işçi sınıflarının tercihinin kendi ülkelerinin emperyalist politikalarını desteklemek olduğunu kavramıştı. Diğer taraftan, komünistliğe dönüşen sosyal demokrat hareketlerin de Sovyet Rusya'ya bağımlılık anlamına geldiğini de görüyordu.

Mustafa Kemal, Türkiye'nin milli demokratik devrimini "sosyal demokrat" olarak isimlendirmede. Bu kavramı ve anlayışı tercih etmemesi, gelişmeleri bilmemesinden değil, çok iyi bilmesinden kaynaklanmaktadır. "Sosyal demokrasi" yerine "halkçılık" ve "devletçilik" anlayışlarını benimsedi ve uyguladı.

Mustafa Kemal'in ve Kemalist Devrim'in öncelikli özelliği, anti-emperyalist olmasıdır. Bu özellikle, Kemalizmi, 1919 ve sonrasındaki sosyal demokratlardan temelden ayırıyordu.

"SOSYAL DEMOKRASİ" DEĞİL, "HALKÇILIK"

Mustafa Kemal Paşa'nın bağımsızlık tutkusu, onu tutarlı bir anti-emperyalist yapıyordu. 1 Aralık 1921 günü Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı konuşma, bu tavrını çok güzel sergilemektedir:

"Biz hayatını, bağımsızlığını kurtarmak için çalışan emek erbabıyız, zavallı halkız. Mahiyetimizi bilelim. Kurtulmak, yaşamak için çalışan ve çalışmaya mecbur olan bir halkız. (...) O halde ifade ediniz efendiler; halkçılık, toplumsal nizamını emeğine, hukukuna dayandırmak isteyen toplumsal bir doktrindir. Efendiler, biz bu hakkımızı saklı bulundurmamak, bağımsızlığımızı emin bulundurabilmek için heyeti umumiyemizce, heyeti milliyemizce bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı heyeti milliyeye mücahedeyi uygun gören bir mesleği takip eden insanlarız. (...) Ne yapalım ki, demokrasiye benzemiyormuş, sosyalizme benzemiyormuş, hiçbir şeye benzemiyormuş. Efendiler, biz benzememekle ve benzetmemekle iftihar etmeliyiz. Çünkü, biz bize benziyoruz, efendiler."(ATABE, Cilt 12, 2003, s.121)

ESAS OLAN EMPERYALİZME KARŞI MÜCADELE

Mustafa Kemal Paşa, dünyadaki gelişmeleri ve dengeleri çok iyi izleyen bir devlet adamıydı. Emperyalizme karşı verilen başarılı mücadelenin dinamiklerini iyi kavramıştı. 22 Ekim 1920 tarihinde Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti Dışişleri Halk Komiseri Çiçerin'e yazdığı mektuptaki kavrayış son derece önemlidir: "Kesin olarak inanmaktayım ve bu inancımı yurttaşlarım da paylaşmaktadır ki, bir taraftan Batılı emekçiler, diğer taraftan köleleştirilen Asya ve Afrika halkları, bugün milletlerarası sermayenin, onları birbirine kırdırmak, köleleştirmek ve efendilerinin azami kârı için onları kullandığını anladıkları ve sömürge politikalarının bir cinayet olduğu bilinci dünya emekçi kitlelerinin kalbine yerleştiği gün burjuvazinin iktidarı son bulacaktır." (ATABE, Cilt 10, 2003, s.64)

Mustafa Kemal tercihinin çok bilinçli bir biçimde yaptı.

Bir tarafta emperyalist ülkelerdeki işçi sınıflarının desteklediği sosyal demokrasi vardı. Bu ülkelerin işçi sınıfları emperyalist zulme ve sömürüye ortak olmuşlardı; bu anlayışlarını "sosyal demokrasi" olarak ifade ediyorlardı.

Diğer tarafta, sosyal demokrasinin Marksist özünü ihtilalci bir çizgide geliştiren komünistler vardı ve o dönemin komünistlerinin öncelikli çabası Sovyet Rusya'yı yaşatmaktı.

Mustafa Kemal, Türkiye'nin milli demokratik devrimini 6 Ok'ta ifade edilen anlayışlar temelinde geliştirmeyi tercih etti.

"Sosyal demokrasi" demedi, "halkçılık" dedi.